

School shootings

‘Meer dan één vinger aan de trekker’

Nee, dit was écht de druppel. President Biden zei het zelf: nu zouden de wapenwetten aangepast gaan worden. We gaan het zien, maar hoop dat er iets gaat veranderen na een nieuwe school shooting afgelopen mei in Amerika durven weinigen te hebben na inmiddels decennia aan mooie woorden. In dit artikel pleit Susan B. Martinez voor inzicht. Inzicht in de werkelijke motieven van de veelal jonge aanslagplegers: “Het verzwakte ego van de moordende jongeren is speelbal van duivelse krachten geworden.” Maar onze grootste vijand is en blijft volgens haar de volledig doorgeslagen politieke correctheid!

Tekst: Susan B. Martinez

Tot voor kort waren schietpartijen op scholen een politiek incorrect onderwerp. Een samenzwering van stilte hing over deze tragische gebeurtenissen, die niet te begrijpen zijn tenzij we ons gaan verdiepen in de daders en hun voorgeschiedenis. Van de 166 *school shootings* die tussen 2000 en 2014 plaatsvonden in de wereld, werden er maar liefst 133 uitgevoerd in de Verenigde Staten. Amerikaanse kinderen lopen dus omgerekend vijf keer meer risico om op school vermoord te worden dan kinderen in andere geïndustrialiseerde landen! Misdaad is een weerspiegeling van het land en zijn waarden. Misschien is dit de reden waarom Dr. Jean A.E. Lacassagne, een vroege pionier in de criminologie, stoutmoedig verklaarde: “Samenlevingen krijgen de criminelen die ze verdienen.”

Bootje vol explosieven

Het onderwerp uit de weg gaan, heeft zijn prijs. Natuurlijk, “Bij elke belangrijke kwestie zijn er aspecten die niemand wil bespreken”, zoals opgemerkt door George Orwell (van het boek *1984*). Politiek correcte regels hebben in feite de meeste taboes in de samenleving mooi verpakt. En ons wordt vanaf het begin geleerd: stel niet te veel vragen. Toch is het juist deze onwil om de status-quo te verstoren die onze problemen in stand houdt. Schieten op school drukt immers op heel wat ‘hete knoppen’: wapens, ouderschap, puberteit, geestelijke gezondheid, geweld in de media, technologische ontmenselijking, binnenlands terrorisme et cetera. Van de strijd tegen het internationale terrorisme hebben we geleerd wat politieke correctheid (hierna ‘pc’ genoemd) voor gevolgen kan hebben. Zo kwa-

men zeventien Amerikaanse matrozen om het leven bij de aanslag op hun schip USS Cole in 2000, omdat *the rules of engagement* recent waren aangepast en hoffelijkheid daarbij het uitgangspunt werd. Ingrijpen als het bootje vol explosieven ons marineschip nadert? Alarm slaan? Nee, joh! Misschien beledigen we ze wel... Nog een voorbeeld van hersenloze pc: de gewelddadige aanval op de legerbasis Fort Hood van november 2009 waarbij 14 doden en 30 gewonden vielen. De schutter, majoor Nidal Hasan van het Amerikaanse leger, had zelfmoordterroristen vrij openlijk verdedigd. Maar niemand zei iets. “Ze waren te bezorgd om hun pc”, legde een betrokkene later uit. Zelfs anti-terreurfunctionarissen, die wisten dat Hasan in contact stond met 9/11-supporters, hadden, ‘verlamd door pc’, gearzeld om tijdig in te grijpen. Hasan had zelfs dokters de les gelezen met zijn stelling dat ongelovigen onthoofd moesten worden. Maar... “Angst om discriminerend over te komen weerhield hen ervan klachten in te dienen.” We kennen de gevolgen.

Vervreemde kinderen

Helaas is pc de reden dat van proactief ingrijpen nauwelijks sprake is. Neem de alarmerende reeks schietpartijen op scholen die sinds 1997 Amerika in z’n greep houdt. Deze schietpartijen vonden niet in de grote bevolkingscentra plaats, maar troffen de naar de voorsteden verhuisde middenklasse. Bijna altijd bleken de daders blanke jongens, wonend in progressieve staten. Haatmisdrijven waren het, gepleegd door genegeerde verschoppelingen die ziedend van wrok en vernedering en verbitterd door een gevoel van falen en onmacht uiterst dodelijk toesloegen. De schutters hadden gemerkt dat zij niet in staat waren om in de normale samenleving te functioneren. De schietpartij ontsloeg hen als het ware van de noodzaak om dat alsnog te doen. Het voelde alsof al onze collectieve tekortkomingen, al onze onopgeloste, verwaarloosde problemen, zich in dat ene onstabiele individu hadden verzameld. Wachtend op die ene, fatale uitbarsting... Natuurlijk, de norm zegt: *deal with it!* Maar wat gebeurt er als je dat niet kunt? Je blaast jezelf op, soms letterlijk... Deze schutters zijn mensen die weigeren de grootste uitdaging van het leven aan te gaan: het verzachten van bitterheid en wrok. “Decadente samenlevingen”, zoals de grote historicus Arnold Toynbee wist, “ontvangen uiteindelijk een genadeslag van hun eigen mishandelde en vervreemde kinderen.”

‘Geef als samenleving een beter voorbeeld en de jeugd zal volgen’

Springtouw

Hoe gestoord ze ook zijn, de manifesten van de schutters (vaak een bizarre mix van extreemrechtse en extreemlinkse ideologieën) komen over als vervormingen of uitvergrotingen van onze eigen giftige beschaving. “Hun overtredingen”, schreef Buckminster Fuller, “zijn in feite de feedback van onze eigen negatieven” (verwijzend naar oorlogen, gevangenis, wapens, doodseskaders, corruptie, racisme enzovoort). Zijn punt? Geef als samenleving een beter voorbeeld en de jeugd zal volgen. De dagboeken die de ouders bijhouden, hun video's, protesten, tekeningen en schoollessays (waarvan de meest beruchte de 'Basement Tapes' van de Columbine-schutters, die 'voelden alsof de hele wereld tegen hen was') - evenals de voorverpakte tirades van Cho (de Virginia Tech-schutter uit 2007) - onthullen allemaal de demoralisatie en anomie (een gemoedstoestand die zich kenmerkt door afwezigheid of afwijzen van standaarden of waarden) die deze verontruste zielen kwellen. De meeste van hun grieven gaan over ons eigen gestoorde gedrag, de hypocrisie en de ratrace. Om nog maar te zwijgen van de dagelijkse realiteit van pesten op het schoolplein. Doelwitten van pesterijen worden doorgaans freak, watje, sukkel, poesje,

'Ingrijpen als een bootje vol explosieven ons marineschip nadert? Nee, joh! Misschien beledigen we ze wel'

nerd, flikker genoemd - terwijl veel van onze leraren een oogje dichtknijpen voor deze harteloze, soms sadistische intimidatie. Onderzoekers zeggen dat meer dan 70% van de schutters op school genadeloos te schande is gemaakt of in elkaar is geslagen. Er zijn veel hartverscheurende verhalen over de gevolgen van pesten. Het meest bijgebleven is me het neerslachtige, achtjarige meisje dat zichzelf opging aan haar springtouw. Het belang dat kinderen stellen in het 'erbij horen' mag nooit worden onderschat. Er zijn reële gevaren, we zien ze nu.

Wie is verantwoordelijk?

De schietgrage tiener is meestal een gedesillusioneerde ziel die in zichzelf opgesloten zit. Maar wie treft blaam voor zijn bloedbad? Geef de ouders de schuld, geef de ex-vriendin de schuld, geef de school de schuld, geef de directeur de schuld, geef de politie de schuld, geef de maatschappelijk werker de schuld. “Iedereen klaagde iemand anders aan”, herinnert Sue Klebold, moeder

van een van de Columbine-schutters zich. Maar wie is er werkelijk verantwoordelijk? In de pc-wereld is afschuiven van verantwoordelijkheid de norm. Is er dan niemand verantwoordelijk? Zeker wel! We zijn allemaal verantwoordelijk. Of, zoals politieofficier Charles Moose, betrokken bij het onderzoek naar de sluipschutters die Washington en omgeving in 2002 onveilig maakten, het uitdrukte: “We willen dat onze burgers goede getuigen zijn, onze ogen en oren.” Laten we met familie beginnen. Vergeet privacy! Alle antwoorden kunnen hier gevonden worden. In slopende trauma's - mishandeling, verwonding, ziekte et cetera - uit dit of vroegere levens van onszelf of onze voorouders. Of in familiegeheimen die veilig opgeborgen lijken. Zeker, sommige jongeren overleven ouderlijke tirannie, gesmoorde liefde, hersenspoeling, getreiter, gekleineer, afwijzing, verwaarlozing, beschuldiging en sadisme. Maar niet alle jongeren.

Echte spoken

Mishandeling door ouders, vooral gebrek aan liefde en genegenheid - werpt het kind in de put van het grote niets. Het 'zelf' verdwijnt in de put, een lege plek waar natuurlijke gevoelens en het geweten zich nooit ontwikkelen. Zielenmoord, zo noemen sommigen het. Resultaat: een non-entiteit, een sociopaat. Een moordenaar? In 2007 sprak mass shooter Cho: “Ik weet niet wie ik ben.” Als handtekening gebruikte hij het vraagteken. Young Luke W. vermoordde in 1997 te Mississippi zijn moeder en twee studenten. Luke's demonen vertelden hem dat hij niets was en nooit iets zou worden. Tenzij hij naar school zou gaan om er mensen te vermoorden. Het vertaalde Russische woord voor 'sociopaat' is 'onpersoon'. Door zijn daad verkrijgt de schutter zijn identiteit. Niet langer is hij een *nobody*. Nee, hij is een schurk! “Een man die niets meer te verliezen heeft, is een zeer gevaarlijke man”, aldus Timothy McVeigh wiens autobom in 1998 168 mensen doodde in Oklahoma. John Douglas, een vooraanstaande FBI-profiler, denkt dat “er niet zoiets bestaat als een misdaad zonder motieven. Het betekent alleen dat je het niet helemaal begrijpt.” In dat geval is het misschien tijd om te stoppen deze misdaden als 'zinloos' te betitelen; ze hebben namelijk zo hun eigen redenen. Het verzwakte ego van de jongen is een speelbal van duivelse krachten geworden, echte spoken die op de loer liggen in het ongeziene. Maar een prooi kan hij alleen worden als zijn oorspronkelijke psyche al vertrokken is - dat wil zeggen: zich in een afwezige toestand als dissociatie of fugue (als iemand ineens ergens naartoe gaat zonder zich na afloop te herinneren hoe dat zo gekomen is) bevindt. Michael C.'s razernij, die drie jongeren het leven kostte, zou, zo stelde de intelligente jonge moordenaar later, zijn geweest “als een droom”. En Wayne Lo vroeg zich na zijn moordpartij in 1992 op een universiteit in Massachusetts af: “Wat heb ik vanavond gedaan?” De meeste schoolschutters hoorden een 'stem' en gehoorzaamden diens dodelijke bevelen. Deze stem is echt; noem het alsjeblieft geen schizofrenie. De stem is van een onstoffelijke geest.

21 slachtoffers van de aanslag in Texas (2022)

'We zijn allemaal verantwoordelijk'

Payback time

Gestoord, ja, maar sommige van deze moordende kinderen zijn, hoewel emotioneel en sociaal onvolgroeid, slimmer dan je denkt. Gebruikmakend van de schokwaarde, spuit diens bliksemanval zijn lang opgekropte woede/wrok/minachting in de openbare lucht. De overkill, riekend naar kwaadaardig narcisme, is bedoeld voor een breed publiek, wellicht een wake-up-call. Neem bijvoorbeeld de datum 19 april. Opzettelijk planden de schutters in Columbine deze dag, daarmee hun gruweldaad koppeland aan die van de aanslag van Timothy McVeigh (1995) en de aanval op het sektecomplex te Waco (1993). Daar was over nagedacht! En op Valentijnsdag 2008 liep Steven K. de Northern Illinois University binnen met een zwart T-shirt met daarop het woord 'terrorist' geprint. Oh ja, hij had ook nog drie pistolen en een jachtgeweer bij zich waarmee hij vijf mensen doodde. De zelfbenoemde antiheld vecht tegen het Kwade Rijk, de politiestaat, gezagsdragers, pestkoppen, snobs, atletische/populaire types, conformisten... tegen wat dan ook! Voor hem is het *payback time*.

'Het meest bijgebleven is me het neerslachtige, achtjarige meisje dat zichzelf ophing aan haar springtouw'

Hij is de wrekende engel, een martelaar die, met één voet al in het graf, zich nog eenmaal allesvernietigend op zijn vijanden stort om hen een lesje te leren. Maar let iemand wel op om dat lesje daadwerkelijk te leren? Om de signalen op te pikken? Of zijn we met z'n allen te druk met de randzaken van het leven?

Holle labels

Want signalen, die zijn er vaak genoeg. Zo verklaarde Cho, de schutter die op Virginia Tech maar liefst 32 mensen van het leven beroofde, in zijn manifest dat hij wel 'een miljoen' aanwijzingen had achtergelaten. Tot zijn eigen frustratie en wanhoop had echter helemaal niemand deze opgepikt. En hoewel Andrew W. (1998, Pennsylvania; vermoordde een leraar) toegaf dat hij sinds zijn tiende zelfmoordneigingen had, bleken zijn ouders zich niet bewust van de depressie of sombere gedachten van hun zoon. Maar zelfs als de ouders een probleem signaleren en hun kind in therapie gaat, is dat geen garantie voor ontdekking van de onderliggende problemen. Toen tiener-schutter Mitch J. (Jonesboro, Arkansas 1998; vijf dodelijke slachtoffers) tot therapie veroordeeld was naar aanleiding van een eerder geweldsincident, concludeerde de behandelend psycholoog dat het 'een geïsoleerd incident' was geweest en herhaling onwaarschijnlijk was. Het feit dat Mitch sinds zijn achtste was gemolesteerd en getraumatiseerd, had men tijdens de therapie niet boven water gekregen. Dus wie vragen we om hulp? De diagnostische categorieën van de psychiaters zijn gestandaardiseerde,

steriele, hol klinkende labels, zoals 'voorbijgaande situationele persoonlijkheidsstoornis' of 'acute psychotische episode'. Psychiater Dr. Keith Ablow noemt ze 'vuilnisemer-diagnoses', ofwel het eindproduct van een "geestelijk gezondheidssysteem dat slordig, ondergefinancierd en onbetrouwbaar is in het omgaan met gewelddadige delinquenten... een nationale schande." Dankzij pc. Wanneer verandert de 'tolerantie' van pc in onverantwoordelijke toegeeflijkheid? Misschien heb je deze grap gehoord: *How many shrinks does it take to change a lightbulb?* *Answer: just one, but only if the lightbulb wants to change.*

Chris Rock

Onze geestelijke gezondheidsindustrie, zo gecharmeerd van de pc-strategie van pappen en nathouden, probeert het stigma van de waanzin te verwijderen, allerlei bizar en zelfs gevaarlijk gedrag te vergoelijken of zelfs te normaliseren. Altijd maar weer die 'tweede kans'. Altijd maar weer geknuffel. Die ruggengraatloze trend moedigt ons aan om de benadering te kiezen waar we ons 'gemakkelijk bij voelen'. Maar waar kiezen we voor: voor het gemak van de comfortzone of de pijn van de waarheid? Doet waarheid er überhaupt toe? Wat men vanuit pc vooral wil vermijden, is het trappen op gevoelige teentjes. Alles, letterlijk álles, om te voorkomen dat iemand beledigd of gemarginaliseerd wordt... Of beter: zich zo voelt. Maar er is altijd wel *iemand* die ergens aanstoot aan neemt. Is dat genoeg reden om kunst te beperken, om humor te censureren? Een komediant als Chris Rock vindt het klimaat van pc op universiteitscampussen zo verstikkend, dat hij er voortaan weigert op te treden. Het was op een universiteitscampus dat de jonge Wayne Lo een pakket ontving. Een slimme receptioniste was achterdochtig over de inhoud ervan. Dus bracht ze het huispersoneel op de hoogte, die het op hun beurt naar de decaan brachten. Personeelsleden stonden te popelen om het pakket te openen, waarvan ze reden hadden om aan te nemen dat het munitie bevatte (op het retouradres was bijvoorbeeld duidelijk het logo van een vuurwapenbedrijf te zien). Maar de decaan besloot dat het ongepast zou zijn als de universiteit zich zou bemoeien met de bezorging van de post aan een student. Gevolg: twee doden en vier gewonden.

'De meeste schoolschutters hoorden een stem en gehoorzaamden diens dodelijke bevelen'

3 mythes ontkracht

Misschien is het tijd om nog een paar mythes over schietpartijen op scholen te ontkrachten...

Mythe #1: de jongens genieten van de razernij; van de controle die ze daarbij uitoefenen en de macht die ze hebben.

In werkelijkheid is het helemaal niet leuk; alles wijst juist op verlies van controle, verlies van vrije wil, een dwanghandeling, robotachtig. "Ze zijn te beklagen; ze zijn al in de hel" (aldus psychiater M. Scott Peck in 1983). Een elfjarige neemt een pistool mee naar school (oktober 2013) nadat hij stemmen in zijn hoofd hoort die hem zeggen dat hij een bepaalde pestkop moet neerschieten. Experts noemen het kind 'schizofreen' en de stemmen 'hallucinaties'. De stemmen zijn echter niet ingebeeld en komen waarschijnlijk voort uit een veranderde bewustzijnsstaat - die aan de basis ligt van veel obsessief gedrag. "Ik moet mensen vermoorden. Ik weet niet waarom", aldus Kip K. (Oregon, 1998; hij vermoordde zowel zijn ouders als twee klasgenoten). "Ik kan er niets aan doen" (Eric Harris, Columbine). "Veel manie en misdaad is te wijten aan directe obsessie... Een erkenning zou de eerste noodzakelijke stap zijn om ermee om te gaan." (spiritist Arthur Conan Doyle).

Massamoordenaars. Met tussen haakjes aantal slachtoffers en jaar van aanslag. Van linksboven naar rechtsonder: Adam Lanza (†26, 2012), Dylann Roof (†9, 2015), Omar Mateen (†49, 2016), Stephen Paddock (†60, 2017), Devin Kelley (†26, 2017) en Nikolas Cruz (†17, 2018)

Mythe #2: gewelddadige, vernederende media hebben geen echte invloed op het gedrag van jongeren.

Desalniettemin zijn ruilkaarten van seriemoordenaars in kauwgomverpakkingen, horrorstrips, bondagetijdschriften et cetera allemaal 'korte cursussen in moord', zoals een vrouwelijke misdaadbestrijder het uitdrukte. We worden overspoeld door geweld: in tekenfilms voor kinderen, in gangsterrap, in gewelddadige films en videogames. En we blijven de impact van onze smerige, gewelddadige media maar ontkennen. Wel zo makkelijk, toch?! In 2016 werden 125.000 Twitter-accounts opgeschort wegens links met extremisme, waarmee de belofte van het sociale netwerk werd nagekomen om te stoppen met het platformen van terreurorganisatie ISIS. Zouden we niet hetzelfde moeten doen met schutters in spé? Of hebben we het te druk met het spelen van het pc-spelletje? Denk maar aan wat er in 2007 in Finland gebeurde: Pekka-Eric Auvinen uploadde een zelfgemaakte video op YouTube en beloofde een bloedbad en op een website publiceerde hij zijn met haat gevulde manifest. Een Amerikaan die de YouTube-video van Auvinen zag, raakte zo gealarmeerd dat hij contact opnam met de autoriteiten met het verzoek de Finse middelbare scholier te onderzoeken. Om een lang verhaal kort te maken... Er is nooit actie ondernomen! Jammer, want Auvinen beëindigde wat later acht jonge levens. Idem Jeffrey Weise, de zestienjarige uit Minnesota wiens voorliefde voor de uiterst gewelddadige film *Natural Born Killers* negen levens kostte. Ook hij had online genoeg waarschuwingen gegeven.

Mythe # 3: de gruweldaad komt meestal uit de lucht vallen.

Bijna altijd is er sprake van een patroon van escalatie en worden de schietpartijen zorgvuldig gepland. "Massa-schutters hebben allemaal een geschiedenis", zegt Matthew Lysiak (auteur van *Newtown*, het meest complete boek over het bloedbad van Sandy Hook). Er zijn rode vlaggen in overvloed: de meeste schutters vertellen iemand van tevoren over zijn plan. Ik heb zelf voor mijn boek *WHY* 25 schoolschutters bestudeerd en de meesten waren open over hun bedoelingen of vertoonden de gebruikelijke voortekenen, zoals een lege, zombie-achtige blik, eerdere disciplinaire problemen, roekeloosheid, paranoïde fantasieën en obsessie met vuurwapens. Zelfsnijders en dierenkwellers vullen deze gelederen ook; evenals de passief-agressieve, geheimzinnige of de bozige depressieveling. Maar het is waar, mensen aarzelen om een ander ergens van te beschuldigen. "Niemand wil een rat zijn", zei een vriend van Andy W., die hem had verteld dat hij 'een Columbine wilde plegen' en vervolgens twee mensen vermoordde en er dertien verwondde. Het beroemde, beruchte Columbine! Het copycat-syndroom is echt en zou ons moeten waarschuwen voor sensationisering van de berichtgeving en 'sterrenbehandeling' van de massamoordenaars. Misdaadanalisten gebruiken het woord 'besmetting' om dit kopieergedrag te beschrijven. Kip K., een volslagen paranoïde, wilde de 'volgende Unabomber' zijn.

Donald Trump

Dus, hoe kunnen we proactief zijn? Er zijn veel manieren om deze vicieuze cirkel, die een epidemie van schietpartijen op scholen heeft veroorzaakt, te doorbreken. Simpele dingen, zoals de hashtag #DontSayHisName bijvoorbeeld. Deze ontstond na de afschuwelijke schietpartij op een school in Oregon in 2015 (waarbij negen dodelijke slachtoffers te betreuren waren) op initiatief van de sheriff, die de moordenaar zijn bekendheid wilde ontzeggen. Omdat de media meewerkte, lukte dat grotendeels. "Ik zal hem niet de eer geven die hij waarschijnlijk zocht voorafgaand aan deze gruwelijke daad", aldus sheriff Hanlin. Al dit soort initiatieven moeten bottom-up zijn, niet top-down. Het is aan ons, echt. Op de bureaucratie van de instellingen is het eeuwig wachten. Zelfs voordat Donald Trump - een man die vrouwen, immigranten, moslims, Chinezen, gehandicapten en ga zo nog maar even door wist te beledigen - president werd, leek zijn populariteit gebaseerd op vermijding van pc. Zijn aanhangers waren het beu om elk woord dat uit hun mond kwam op een gouden schaalte te moeten wegen. Nee, het zou geen kwaad kunnen om onze houding ten opzichte van pc opnieuw te evalueren. En als we toch bezig zijn, laten we vooral weer leren vertrouwen op onze intuïtie. Voelt het niet goed, dan zit het waarschijnlijk niet goed. •

Susan B. Martinez schreef *WHY: The Anatomy of School Shooting* (ISBN 9781082750373). Ze is tevens auteur van *Field Guide to the Spirit World: The Science of Angel Power, Discarnate Entities, and Demonic Possession* (ISBN 9781591433323).